

LS 0054

John Nelson: Fyra år.

Lennart Setterdahl: Och; då - då flyttade ni upp till - till -

John: Eriksdal.

L: Eriksdal ja.

John: Ja.

L: Ja. Och Vad var anledningen till att ni flyttade hit upp, att föräldrarna gav sig iväg?

John: Well allt var billigt här 'opp for. 'Di 'kunne köpa mycket mer land här 'oppe. De hade bara en liten plats nere i Lund, så han hade 75 acres och här 'oppe köpte han 320 acres. Mindre pengar man fick för 'et där nere.

L: Det var mycket på en gång.

John: Ja.

L: Jaså, det var så stor skillnad på priset!

John: Han fick 75 dollar acre för Där nere och köpte för 12½ här 'oppe.

Lennart Setterdahl: Detta är John Nelson, i Stamford, Texas, som berättar. Han var född 1902 i Lund, Travis county, också det i Texas.

L: Era föräldrar: de var: Peter Viktor Nilsson.

John: Peter Viktor Nilsson, född i Moline, Illinois.
Emma Maria Andersson, född i Grimstad,

L: I Dalsland.

John: i Dalsland, Sverige.

L: Jaha. Och: Era föräldrar, de kände inte varandra, innan de kom hit över?

John: No. De möttes i Austin. De båda arbetade i Austin.

L: Jaha. Alltså Er far var född i Moline då, så hans föräldrar kom dit först.

John: Ja. 'Di kom dit först. Kom dit 1853.

L: Jaa. Det var riktiga nybyggareliv då!

John: Ja!

L: Vad arbetade Er farfar med? Kommer Ni ihåg om Er far berättat om det?

John: Han farmare.

L: Alldeles utanför Moline - då?

John: Tre mil ifrån Moline.

L: Ja det kanske var Fort Byron?

John: Nej, det var Fort Jekyll, där ute.

L: Jaha.

John: Det var 16 familjer levde.

L: Jaha. Det var en stor familj.

John: Ja.

L: Jaha. När beslutade de sig för att åka ner hit till Texas? Hur länge stannade de i Moline?

John: Se. Han kom till Texas, först på 80-talet. Glömmer vilket år det var; men hans första arbete var och hjälpa 'te och bygga Stadskapitoliet i Austin.

L: Er far?

John: Ja.

L: Så han var så pass gammal att han åkte hit ner själv, då?

John: Han kom med - Han var svåger med doktor Stan Moline. Stan Moline åkte hit med honom. Han var pastor i Austin den tiden, så han kom med henne ner här.

L: Å! På Så vis Ja.

L: Så han hade träffat hennes dotter då i Augustana, kanske? ...

John: Ja. 'Di möttes då när han gick i seminariet i Augustana College. Doktor Stan Moline och vår syster gick i skolan samma tid, så. Ja.

L: På Så vis ja. Gick Er far till Augustana College också - eller -

John: Han gick sitt sista år, men fullbordade inte.

L: Nehej. Men Er farfar, han flyttade aldrig ner till Texas?

John: No.

L: Han stannade i Illinois.

John: Ja. Han kan. Jag såg aldrig det, You know.

L: Jaså Ni träffade aldrig Era farföräldrar.

John: No. Inte mina morföräldrar heller. Dom - 'Di kom aldrig till Amerika.

L: Ni träffade aldrig Era farföräldrar någon gång. Men: har Er far berättat någonting om deras överresa, t ex, från Sverige, eller+

John: Ja. Han sa att 'di kom i segelbåt och 'di hade mycket 'storm, så 'di var på havet i 'tölv, ja fjorton, veckor. Så 'di hade småbarn med sig. 'Di hade kor på båten, som 'di mjölka för att få frisk mjölk, för småbarna!

L: Så; det var 1853.

John: Ja. 1853.

L: Jaha. Så Er far, han kom hit ner då 18...

John: -84.

L: -84, till Austin.

John: Ja till Austin.

L: Och han - Han började arbeta på ..

John: Kapitoliet.

L: Stadskapitoliet ja. Vad för slags arbeten gjorde han då?

John: Å, 'hjalpt sten. Köra stenar, sådära.

L: Jaha. Jaha. Och: Det höll han på med, hur länge?

John: Å. I about två år, tänker jag.

L: Jaha. Och sen beslutade han sig för att bli farmare kanske.

John: No. Sen så - Han arbetade på ett deary där i Austin, i ett år eller två, innan 'di gifte sig. jag kommer inte precis ihåg hur det allt.

L: Så då träffade han Er mor.

John: Ja, mhm. 'Ho arbetade i Austin, den tiden.

L: Jaha. Och hon hade kommit över alldeles ensam ifrån Sverige. Hon hade inga föräldrar med sig.

John: No. Å. Det var ju andra i sällskapet. Men 'ho' kom ensam. Ingen i familjen var med. Hena 'söstra' 'va här nere, innan 'ho kom.

L: I Texas?

John: Ja. Near Austin.

L: Jaha. Vad var anledningen till att hon åkte över? Var det

John: Va?

L: Vad var anledningen till att hon emigrerade till Amerika? Berättade hon någon gång för Er?

John: Well. Det var lite hårda tider i Sverige - och några stycken av syskona Var här - Två av sina bröder här och två systrar var här, så hon kom till Dom.

L: Jaha. Hon var aldrig tillbaka i Sverige någon gång?

John: No. Kom aldrig tillbaka dit. Ville inte.

L: Sen - efter de gifte sig då - så bosatte de sig i Lund, ute i New Sweden.

John: Ja. 'Di levde i Austin, i ett år. Sen 'flöttade 'di till New Sweden och sen köpte 'di land ute i Lund, 1893, tänker jag.

L: Jaha. Det var nästan obruten mark där ute då.

John: Ja, det var allt obrutet.

L: Ja. Så det var mycket arbete för Din far.

John: Å, ja, det var -

L: Hur stort område var det, till att börja med?

John: Å. Det var; 80 acre, tänker jag det var.

L: Jaha.

John: Men han skänkte landet till - det var gravgården i Lund - har det ju vart.

L: Jaså Betlehems kyrkan, ja.

John: ja, mm.

L: Jaha. Så det var alldeles intill kyrkan då.

John: Ja. Det var rätt på - 'körkan var - - brukar vara där.

L: Jaha. Ni kommer inte ihåg någonting från den tiden naturligtvis.

John: Jag kommer ihåg lite ifrån Lund ja.

L: Men Ni var inte mycket mer än fyra år.

John: Ja, 4, 4½ år, lite mer. Jag kommer ihåg

L: Så Dina föräldrar beslutar sig då för att dra sig längre hit upp.

John: Ja. Kommer hit 'opp.

L: Hade de hört -

John: Och Stan Moline var ju släkt 'te Svensons me', så han .. var agent för landet här 'oppe, så

L: På så vis.

John: Så han fick en god - det - svenskarna kom 'opp och titta på landet.

L: Det behövdes folk hit upp också.

John: Jaha.

L: Så då köpte han land här uppe i Eriksdal.

John: Ja. Köpte han land här 'oppe. 1905.

L: Det var över 300 acres.

John: 320 acre ja.

L: Då var han en riktig storfarmare då.

John: Ja!!

L: För ett litet tag!

John: Ja. Men - hårt arbete. - 'Di fick

L: Det var hårt arbete. Var det annorlunda för honom att vara jordbrukare; i Lund och här uppe i Woca-, eller i Eriksdalsområdet? Vad är det för skillnad?

John: Jag - inte säga det. Det har ändrats mycket. Vi hade bara hästar och mulor och farmade då i många år, till vi fick traktor. Traktor kom in till 1920-talet och 30-talet. Men 'di gick inte

över 'et så fort då som 'di gör nu. Nu kan 'di ju plöja en 50 acre om dan. Då tog det hele dan to plöja 5 acre.

L: Ja. Så - - kommer Ni ihåg förflyttningen?

John: Oh ja.

L: Hur gick den till?

John: Vi kom på tåget.

L: Jaså på tåget.

John: Ja. På tåget,

L: Jaha. Det tog väl en ..

John: Å, det tog inte mer än dag och natt, tänker jag.

L: Jaså, allting lastades på tåget.

John: Ja. Det var en del som kom på vagnar 'ifrå' New Sweden, men det mesta kom på tåget.

L: Så kom det på järnvägen, ända till stamford, då?

John: No, to Woca.

L: Woca. Jaså det var järnvägsplatsen ja.

John: Det var närmare dit, var vi levde.

L: Jaha. Nämnde aldrig Din far någon gång om skillnaden mellan New Sweden och här. Var jorden bättre här uppe, eller tvärtom?

John: No. Han tyckte bättre om 'et här 'oppe, än han gjorde där nere. Han sa det alltid - jag vet inte vad 'di kallar 'et på 'svenske, - men ler-grafi vardär nere -

L: Det var fuktigare där nere.

John: Ja. mhm.

L: Jaha. Var det höstarna och vintrarna som var besvärligast.

John: Ja. Jag kommer inte mycket ihåg 'et, men han sa: han mådde alltid bättre här 'oppe. Han hade astma med, så

L: Jaså. Så det har betydelse.

John: Ja.

L: Men; det är väl torrare här uppe på somrarna och så.

John: Å ja!

L: Om det är dåligt med regn och så där.

John: Ja. Meste tiden så är det torrare här 'oppe.

L: Jaa. Men - spannmålen som han odlade nu - det var inte något annorlunda. Det var bomull och sådant, som han var van vid.

John: Ja. Ja. Likadant.

L: Så på det viset var det inga skillnader nej.
Och så växte Ni upp naturligtvis och - Övertog Ni gården då efter Er far här, eller?

John: Ja. Jo. Brodern - var vi - brodern och jag - vi var tvillingar - vi var 'di yngste. Så vi stannade hemma då och took 'etter 'di 'gamlar.

L: Jaha.

John: Vi hade bomulls-gin härute. Jag var helt På för 33 år.

L: Jaså! Jaha! Det har vart en välbesökt plats, naturligtvis.

John: Å ja!

L: Den var väl nödvändig att ha! Berätta lite grand om den. Hur det går till. Det är någonting som går hela året runt - eller är det bara säsong.

John: No. Det går bara på hösten, fem månader. Det börjar, det mesta, i oktober och håller på till jul, och lite efter. Kommer ju an på vädret. Om det är 'törrt, så de kan få in bomullen, så.

L: Jaha. Då kommer farmarna in med sina vagnar då.

John: Ja.

L: Och tömmer av 'et där. Det vägs och görs i ordning i balar.

John: Ja. Går igenom gin-er och tar ut all siden och -

L: Kan den användas?

John: Ja. Den säljes till ett bra pris. Kan den göra. Olje- och

L: Det är ungefär som oljeväxter då.

John: Ja. Sen så gör 'di feed för korna

L: Det kan inte användas; för folk, eller för mjöl?

John: Well. Ja. 'Di 'Di börjar göra lite mjöl 'utå bomullssiden, men inte

L: De har Inte mer än förr i tiden.

John: De har just börjat nu, de sista åren.

L: Så då säljer farmaren bomullen till gin-en. Den är privatägd, eller har ni den i kooperativ ägo?

John: Ja. Det är kooperativ, nu. Vi kan köpa och sälja allt själva. Fick en Association. Så 'di handlar bomull all right, som 'di vill.

L: Så den pressas ihop i balar.

John: Ja. Ja. Vatten. 500 per balar.

L: Det går vidare till fabriker då i

John: Ja. Det går ända till Japan och

L: Jaså de köper också. Balarna.

John: Ja. Ja. Ja.

L: Se där ja. Jaså, Ni höll på med det i 35 år!

John: 33 år.

L: 33 år. Jaha. Det är väl en sådan där bomulls-gin i varje

John: Å ja, stad, ja.

L: Varje stad - eller county, så att säga.

John: Å ja. Vi har tre här i Stamford, också. En nere i Woca - och en 'di - tänker det är 15 i countyt.

L: Jaså 15 stycken!

John: Ja. Något sådant, tänker jag.

L: Så; det är olika år. I år - Har det varit ett dåligt bomullsår, eller?

John: Ja, det har varit ett dåligt år.

L: Och vad är det beroende på?

John: 'Törkeväder. Regnar det inte på 'hele sommarn.

L: Nej. Så det blir kort och - utvecklas inte.

John: Ja. Och den växte inte 'opp heller till - Förledet år var ett med de bästa år, fick dom 8 tusen balar ute. I år fick dom bara 15 hundra.

L: Jaså, så pass stor skillnad.

John: Ja, det var. Jag fick 160 balar på min plats förledet år. I år fick jag inte mer än 7 8.

L: Jaså. Ni bedriver fortfarande jordbruk?

John: Ja. Det gör jag.

L: Ja. Det är ju en drastisk skillnad, det.

John: Å ja!

L: Ifrån år till år!

John: Stort pris för litet år. Bomull upp about en 60 cents. I år så var det inte mer än 30 cents, så.

L: Det är konstigt. Det brukar ju alltid bli dyrare när det ont om.

John: Ja. Det borde det. Men 'di har haft så mycket att göra förledet år, så att 'di

L: Jaha. Men det är väl någonting som kommer mer och mer. För att det syntetiska är svårt att få fram nu, efter oljebristen, och så. Bomull blir inte efterfrågan på kanske.

John: Ja. Det är inte så mycket i år som det brukar. De har haft så mycket i Japan - Köpte bomull någon annanstans. Vi sålde mycket bomull till dom ifjol. I år hade 'di bomull vad 'di ville ha, så.

L: Jaha. Jaha. De har väl fått för mycket de med- kanske.

John: jaha!!

L: Ni har inga beef cattle, som man säger, biffdjur?

John: No. Jag har inga kreatur nu. Vi brukar leva på farmen, men sen flyttar vi till stan. Och hade inget vatten på platsen, då, så jag inga tjänar pengar på dem, så.

L: Ja. Det är väl en viktig fråga med vattnet till boskapen, ja.

John: Å ja.

L: Ja.

John: Nu har vi vatten då, kommer ifrån stan. Pipeline 'etter, så vi kan ha vatten i husen, och allting, vet Du.

L: Från stans vatten, ja.

1906. Det var många svenskar som flyttade hit upp då från New Sweden.

John: Ja, det var.

L: Round Rock, och överallt därifrån.

John: Ja. Från Round Rock och Austin.

L: Det var nästan en ständig ström hit upp då.

John: Ja på hösten 19 06, de mesta, de kom 'opp här. Och det var kanske 50 familjerna kom 'opp här då.

L: Jaså så många!

John: 40 or 50, jag tänker.

L: Det var många som tog arbete på Sven Magnusons ranch.

John: Ranch. Arbete ja. Ja. 'Di hade några stycken 'pöjkar, så 'di fick inte arbete för dom, så 'di.

L: Jaha. Han hade marker, och har det fortfarande, i den släkten. På tre fyra olika ställen i områdena runt om i - vad heter det nu?

John: Svenson. 'Di 'flötta 'oppåt Morton och Eriksdal ranch, såg det ut, när svenskarna köpte här ute ranch. Han sålde mest till svenskarna. Han har ju mycket land 'opp i, längre norr ut. Jag vet inte vad county det är; 'oppe vid Dicken's county. Ja han hade 200 tusen acre att han köpte då. Han fick

L: Jaha. Och Den Svenson som skötte om det då - det var en son till den gamle Svenson.

John: Ja.

L: Kommer Ni ihåg honom någonting?

John: No. No han var 'dö vid tiden, den gamle Svenson.

L: Ja, men hans son. Vad hette han?

Gladys Nelson: A J?

L: Ja. A J.

John: No. Han var inte son 'te 'en.

L: Han Var inte det!

John: No. Han var brorson.

L: Å, brorson. Men Han var den som var chefen.

John: Ja. Det var han som var den som var

L: Som skötte om ruljansen.

John: Han, och Stan Moline.

L: Jaha. Så han var. Stan Moline, han var präst här i många år också, i Eriksdal?

John: No. Han var aldrig präst här ute. Han var präst nere i Austin och Lund och Round Rock, men han var aldrig

L: Fort Worth tror jag han var också, ett par tre år.

John: No jag tror inte han var pastor i Fort Worth, men han var ju här 'oppe mycket. Han hade ju mycket intresse här 'oppe. Han hade ju en god del i sitt eget land här 'oppe.

L: Jaha. Han var med och satte igång kyrkan i alla fall.

John: Ja. Han var med.

L: Han var en av dem som satte fart på den.

Så det är många svenskättlingar runt om i det här området: Stamford, och

John: Ja, det är. Fast många - 'Di yngre har ju lämnat och det är inte så många av 'di gamle igen. Som kom 'opp då. 'Di som börjar bli gamla. Jag vet inte om det är mer än En här ute som var född i Sverige. No. Oscar Söderberg, han levde i Luduth.

L: Jaha. Annars så kom de mer ifrån Swedish county.

John: Några stycken kom ju från Sverige, men alla är gångna nu, så.

L: Alla de som kom hit upp. Var de lutheraner?

John: Ja. 'Di var mest Lutheraner.

L: Det var inga metodister eller baptister?

John: No. Det var det inte.

L: Har det varit en metodistkyrka?

John: No. Det var aldrig en 'metodistkörka.

L: Ingen metodistkyrka då nej?

John: No. 'Di hade - det var en åtta tio familjer. och 'di möttes i hus, hemma ibland och hade lite bönemöte. Men så - 'di kom in i vår 'körka, sedan.

L: Då blev det besvärligt att bedriva egen församling med två familjer. Jaha.

Gladys: Min fader, och moder och min broder och 'söster och jag, där about ett år gammal. Vi hade vart i 'körkan. Det var ett litet tre rum hus! Ni kan see, det är inte mycket där, träd, or anything, You know.

Lennart Setterdahl: Det är Fru Gladys Nelson som berättar och det är från Stamford, Texas. Hon var född 1909 i Eriksdal, Texas. Det är idag den 9 januari 1975.

L: Ja. Ni är så pass liten där, Fru Nelson, så Ni kommer förstås inte ihåg det hela.

Gladys: No. Jag var inte ett år gammalt.

L: Det var det första huset.

Gladys: Det var större - sidan - byggde till det.

L: Jaha. Er far och mor, de gifte sig i Austin.

Gladys: New Sweden.

L: I New Sweden. Jaha.

Gladys: 'Di hade stor 'körkebröllop. 'Di hade about 300 guests.

L: Å! Det var väldigt! Det var stor församling, det!

Gladys: Ja, det var stort.

L: Era farföräldrar. Var de farmägare också, där nere?

Gladys: Mina mammas föräldrar?

L: Ja.

Gladys: Ja. 'Di hade två farmer.

L: Se där ja. Men - Er far. Var kom han ifrån?

Gladys: Staden.

L: Ifrån Austin.

Gladys: No, han 'köm ifrån Sverige!

L: Å! Han kom direkt ifrån Sverige!

Gladys: Jaa. 19 år gammal.

L: Och Han kom ifrån Forserum ja.

Gladys: Ja.

L: Och hans namn var Jan Edvard Nykvist.

Gladys: Ja.

L: Hade han flera bröder?

Gladys: Ja. Han hade en David och en Sven* Oskar! Oskar!

L: Kom de också till Amerika, eller?

Gladys: No, not The Sven. He went to South America. I told You that, You know. He never did come here.

L: Vad var det för slags arbete han fick?

Gladys: Det var för ett stort - like a light, You know. Dad brukar tala om - but I can't remember what it was, You know. It was come a big Light company, what he was there with.

L: Var det en svensk firma?

Gladys: Ja.

L: Så han stannade kanske där hela sitt liv?

Gladys: Ja. And Han dog i Stockholm, You know. Efter 'dera' 'doter dog på båten.

L: Jaha. Vilket år var det som han åkte ner till

Gladys: Det måste vara about 19 14, I think.

L: Jaha. Er far. Han kom hit till Austin.

Gladys: New Sweden.

L: Hade han släktingar före då?

Gladys: No. Han kände ingen.

L: Han kände ingen.

Gladys: Han kunde inte tala engelska, or

L: Hur gammal var han när han kom?

Gladys: 19.

L: 19 år. Han träffade Er mor -

Gladys: I New Sweden 'körka.

L: Han var inte van vid farmarlivet heller?

Gladys: No.

L: Så han fick börja från början.

Gladys: Yeh. I'm shure he did.

L: Så Han byggde det här huset själv då?

Gladys: No. Detta huset var byggt här ute först.

L: Jaså!

Gladys: Ja. 19 07, tänker jag, 'di började på Det. Han 'köm hit - back, You know. Mamma var Där nere med barnen.

L: Å, på så vis.

Gladys: Så 'di hade bara den, två, när 'di kom hit 1908 - Tacksägelsedagen.

L: Då kom de hit.

Gladys: Jaha. Mamma sade: Det var regnade - och det var - så 'di gick 'opp 'te 'körkan. 'Ho tyckte det var så ledsamt i detta countyt, så 'ho ville inte 'va här. Men far sa 'te henne "well. Vi är här i några år, så går vi baka igen"!

L: Till New Sweden?

Gladys: Ja.

L: Hur blev det? Åkte de tillbaka någon gång?

Gladys: Ja. Jul. Aha. Och så någon gång ibland på tåget. Men; 'etter 'ho hade vart här i tre fyra år, så ville inte 'ho gå tillbaka.

L: Det blir besvärligt naturligtvis med barnen.

Gladys: 'Ho tyckte 'öm 'et här. Course: 'di gick tillbaka när 'hena mor och 'döm var sjuka, och 'hena far dog och - You know. Och visitade, - ibland.

L: Vad var det som var skillnaden. Vad var det hon inte tyckte om här uppe?

Gladys: Oh. Det var just: klimatet.

L: Var det varmare här uppe, eller?

Gladys: Yeh. And. Det var 'tört första åren. Och it was just hard times, for everybody.

L: Jaha. Så var de nybörjare också. Det var svårt att bryta ny mark. Men; den mark de fick här uppe? Den var obruten också, så att säga?

Gladys: No. Det var just rent land, all of it, när 'di 'köm hit.

L: Jaha. De började odla då, och plöja och så.

Gladys: Fick göra allting. Grubba träden och alltingen.

L: Vad hade de för hjälp?

Gladys: Å. Vi hade ju dräng en gång. You know. We had some one.

L: Då var han inte själv då.

Gladys: Hjälpa far till grubba ner träden, och sådant. Och om kvällar så gick mamma med oss ut och brände allt detta och vi tyckte det var så livat, och vi fixade lite (?) och hjälpte vår fader 'te och göra det. Just a picknick, You know. But she really, You know, was happy!

L: Jaha.

Gladys: Because: that's the only way You could do it! Because, You know, help var hårt 'te få, och sådant.

L: Och så kontanta pengar. Var det inte så, mera på den tiden.

Gladys: 'Di 'kunne inte låna pengar då, som 'di kan nu!

L: Nej. Det fanns inga kreditkort! Ja det var rätt omständligt för en person och låna pengar på den tiden.

Gladys: Yeh. I know it. Han ville ha säkerhet, och borgensförbindelser och namnteckningar i stor längd.

Gladys: 'Di 'hjalpte ut folk många gånger med pengar, You know.

L: Jaha. Och det fanns mjölkkor på gården också som -

Gladys: Oh yeh. Det var inte 'te köpa mjölk då.

L: Nej.

Gladys: Det var till mjölka.

L: Och mor; hjälpte hon till med det?

Gladys: Oh yeh. Vi skall fota till skolan, 2½ mil. I väder och alltingen, You know.

L: Ja. Så; gården, den låg här ute vid Eriksdal?

Gladys: Yes.

L: Nära kyrkan, eller?

Gladys: No. It's on this side, a little. It's between - well. How far is it out there, John?

John: 6½ miles.

Gladys: 6½ miles.

L: Ifrån Stamford.

Gladys: Ja. På den här high way-en, som går ut till 'körkan.

John: På vägen ifrån 'körkan.

L: Jaha. Och skolan; den var två tre

Gladys: 2½ mil.

L: Jaha. Från hemmet. Det var till och gå i -

Gladys: Snö och -

L: Ja - men snö hade ni inte ont av?

Gladys: Det hade vi ibland.

L: Jaha. Men den låg inte så länge här uppe.

Gladys: No. But, det blev pretty missigt ibland.

L: Jaha. Ja, vägarna på den tiden var ju besvärliga. Det var väl ofarbart.

Gladys: Jaha.

L: Vissa tider på vintern, förstår jag.

Gladys: Automobiler. Det var just impossible to gå ibland, till staden, to get groceries, or anything.

L: Hur bar de sig åt, om de skulle hastigt in till stan? Det var häst och -

Gladys: Ja. Far, han just brukar rida på - what You call it - horse back! To få lite groceries ibland när det var

L: När det var slut på jästen!

Gladys: Och gå ut och

L: Och närmaste stan, det var Stamford?

Gladys: Ja.

L: Det fanns ingen annan affär i närheten, på Den tiden?

Gladys: No. Woca, but, det var inte mycket. Det var inte mycket nära.

L: Det är ännu längre.

John: Till Woca 3 mil och till Stamford 7 mil.

L: Jaha. De barn som gick i skolan, de var från svenska hem? Pratade ni svenska i skolan?

Gladys: Oh yeh. Vi pratade svenska emellan oss. Som jag sa det -

John: Det var fler amerikaner än det var svenskar i skolan.

Gladys: Ja. Men vi gick inte i Svensons school. Där var nära alla svenskar. Vi gick till (?) valley, You know, on this side.

L: Heter skolan Svensons skola?

Gladys: Not the one that we went to. (?) (?) valley. Svenson var närmare kyrka där uppe på kullen.

L: Och Den kallades för Svensons skola. Jaha.

Gladys: Ja.

L: Vad berodde det på? Var det att den låg på hans mark, eller? var det donerat, eller släppt till mark där då?

John: Jag vet inte var marken kom ifrån.

L: Nu när ni lekte på skolmarken och så. Var det på svenska då?

Gladys: Oh yeh. Prata svenska. När någonting happenade så rushade vi in till skolan. Han visste inte vad vi talade - han - när vi blev excitade - och anything happened, You know. But!

L: Fick ni inte tillsägelse att ni skulle tala engelska då på -

Gladys: No. 'Di tyckte det var besynnerligt! 'Di tyckte det var a kind of comical! You know!

L: Ni hade ingen svårighet när ni började skolan? För ni fick naturligtvis läsa engelska, och skriva.

Gladys: No. It was easy learned, You know.

L: Ni blandade inte ihop det, eller så, utanför skolarbetet

Gladys: No. It seem like it just came naturally, I guess, after we have gone a while.

L: Jaha. Hade de vardagsskola i kyrkan på somrarna?

Gladys: Mhm; somrarna. Vi fotade alla hem. Det var tre mil - var inte det det, John? - Fotade - barfota - like barefoot - like You call in English, - You know.

L: Det var på sommaren det, ja.

Gladys: Ja.

L: Och Det höll på i hur många veckor? Åtta nio veckor?

Gladys: Sex veckor. Var inte det; John?

L: Sex veckor.

Gladys: Vi fick bära vatten med oss och alltingen.

L: Med hemifrån!

Gladys: Mhm. De meste gångerna.

L: Det var när ni blev törstiga då naturligtvis!

Gladys: Ja det räckte inte till vi 'köm hem heller. So I tell You we were thirsty some times when we got home, in that heat.

L: Det var nödvändigt att ha vatten under dagens lopp?

Gladys: Yes.

L: Ja men skolan, hade inte de vatten i en brunn då?

Gladys: No. 'Di hade inget i samma. Det var 'tört.

L: Så det var en viktig faktor - vattnet.

Gladys: Yeh. Shure, it was.

Lennart Setterdahl: Detta är fortsättningen på intervjun med Fru Gladys Nelson, maka till John Nelson. Hon var född 1909 i Eriksdal, Texas. Far var John Edvard Nykvist, som var från Forserum i Småland och mor var Hulda Kristina Stenholm, som var född i New Sweden, Texas. Det är idag den 7 januari 1975.

Gladys: We did it one time, You know.

L: Det var ju tillräckligt. Kommer Ni ihåg vad Ni läste för någonting på den här sessionen, de här sex veckorna i skolan?

Gladys: Ja, vi hade katekes och biblisk historia.

L: De var noga med Katekesen.

Gladys: Det var allt.

L: Var det prästen som var lärare, eller var det studenter som undervisade?

Gladys: No. Vi hade - En gång så hade vi en professor. Han var vid Trinity college, men han var född här ute. Hans name var Gustavson.

John: Svenska läseboken.

Gladys: Å, ja. Svenska Läseboken, med.

L: Och föräldrarna. De tyckte naturligtvis om att ni fick lära er svenska. Att det var så gott som nödvändigt att ni fick den lärdomen. Så Ni är konfirmerad på svenska, då?

Gladys: Å ja.

L: Och det var

Gladys: Alla i min familj - vi var sex- vi var tri flickor och tri 'pojkar - och - vi alla konfirmerades på svenska.

L: Jaha. Vilken kyrkoherde var det? eller präst, som Ni konfirmerades för här i Eriksdal?

Gladys: G Therius.

L: Å! Han var här redan då!

Gladys: Å, yeh. Han var här since 1919.

L: Jaha. Ja. Han är

Gladys: Jag var tio år när han kom här, så that's Nästan den enda prästen som jag kommer ihåg, så är det pastor Therius.

L: Ja. Han levde hela sitt liv här då. I Eriksdal ja.

Gladys: Ja. Han var en bra präst. They were a good family.

L: Ni nämnde tidigare här A G Svenson. Han var ju managern och den som skötte om ranchen.

Gladys: Ja.

L: Hur var han? Var han en storväxt person, eller?

Gladys: Å! Han såg ut som en kung, svensker kung.

L: Jaså.

Gladys: Med sitt beared. He was really a kingly looking man, and he Was a good man. I just liked it.

L: Jaha. Ja, han var gammal då, när Ni kommer ihåg honom.

Gladys: Å, yes. Han dog 19 52, didn't he, John?

L: Jaså. Så pass sent!

Gladys: Yes. Han hjälpte många folk här ute, You know, in the beginning.

L: Jaa.

Gladys: And 'ho, Mrs Svenson med. 'Ho hjälpte så många folk. Men ingen visste om 'et, You know, exept once. She shure was a good woman. Talade svenska jämt när hon 'köm till vårt kvinnoförening, like we used to call it, You know.

L: Jaha. Ladies Ade.

Gladys: Ladies Ade, ja. Men det var kvinnliga föreningar first.

L: jaa. Och de var med.

Gladys: Oh yeh. Godness, yeh! 'Di took med sig andra folk, som inte kunde köra, like Hedbergs and Miss Carlson, och 'köm ut till kvinnoföreninga, om aftonen.

L: Jaha. Och Han bodde här i Stamford?

Gladys: Jaha.

L: Och Han är far till ...

Gladys: Bill. Willy.

L: Ja. Han som bodde här nere Svenson. W P Svenson.

Gladys: Ja. W J. Jaha.

L: Jaha.

Gladys: Och han hade en son med; Swede, kallade 'di. Han dog. Det var två år sen. Han var begravnen at the Christmas eve. He died of a heart attack. He was really the manager then, of the Svenson landing cattle company.

L: Jaha.

Gladys: But he died certainly.

L: Jaha. Så de har haft en stor betydelse för kyrkan då i Eriksdal. Det var Han som skänkte mark, både till kyrka och till kyrkogård.

Gladys: Ja. De 'åra', det var så 'tört, The Depression years, You call I guess, back in the 30s, I guess, he was the main stay of our church. W D Svenson.

L: Hur var depressionsåren ute i den här delen av landet? Var det svårt?

Gladys: Å. It was awful!

L: På vad vis? Var det dåliga skördeår?

Gladys: Ja. And; inget pris för bomullen.

L: Inget pris. Nähä.

Gladys: Och maize, och vad det är vi call it. It just was bad.

L: Och Arbetslösheten, den var stor här också?

Gladys: Folket ifrån stan - 'köm ut och fick plocka lite bomull ibland. Folk som var - You know - Märkvärdiga folket. Of course - we did - at That time - the families - we did nearly All the work on the farm. All of them did, You know.

L: Ni var med och plockade bomull också.

Gladys: Oh ja. Jag kan plocka bomull mer än någon på Min farm!

L: Jaså!

Gladys: Och heada maize!

L: Alltså; heada maize, det är när ni skär av den.

Gladys: Ja. Fot, och så hade vi säckar och fick in till där allt. Men så, 'di sista 'åra', så hade vi en häst och liten släd, what You call it - You know. And 'en får lägga (?) without, You know.

L: Jaha. Det var innan skördemaskinerna kom in i bilden då.

Gladys: Jaha. Det var bak in the 20s och 30s, You know. Or even during the war. Beginning of The World war two, You know! My brother had to go over seas and, course, we had to help, You know, with things. Because: min far, han är gammal då.

L: Jaha. Var det svårt att lära sig Katekesen? Det var mycket som skulle läras utantill.

Gladys: Ja. Vi fick lära 'at utantill.

L: Var det svårt?

Gladys: No. I don't know! It just seem like; You had it every Sunday, You know. Så Det var inte så svårt. Så när vi konfirmerades; så visste vi 'at, like to say, by heart.

L: När Ni kom hem på eftermiddagen, ifrån församlingsskolan. För Ni läste också Katekesen i Församlingsskolan.

Gladys: Mhm.

L: Och Hur gamla var de som började den - Var det när man gick och läste, som man säger?

Gladys: jaa. Aha. Det var

L: Hur gammal var Ni när Ni gick i Församlingsskolan?

Gladys: Å. 7, 8 år, jag tänker. Aha.

L: Då började Ni med Katekesen.

Gladys: Var små.

L: Hjälpte Er mor Er att läsa den?

Gladys: Oh yes.

L: Hon satt och läste den med er.

Gladys: Mhm.

L: Far också?

Gladys: Far med.

L: Han förhörde er då, om ni kunde.

Gladys: Ja.

L: Det var inte svårt, utan det

Gladys: No. Inte som jag kan

L: komma ihåg, nej. Men det var väl en del som klagade över att det var mycket att komma ihåg.

Gladys: Å ja. But, You know, när 'en går 'te 'körka; every Sunday, You know, and then go in the summer. It wasn't svårt, like You say.

L: Nej. Och ... Predikan varje söndag. Den var på svenska när Ni gick?

Gladys: Den var på svenska till World war two. Vi hade en Flying school here, You know, between Stamford and here - and; so many of those cadetts and officers came to vår 'körka. Pastor Therius - vi hade tre söndagar svenska - och två engelska. Men när 'di 'köm hit ut, så hade han allt engelska. För så 'di 'kunne förstå. 'Di 'köm ibland och 'di 'kunne inte förstå. 'Somma var svenske, men meste 'å dem var amerikanare.

L: Jaha. Men det var väl rätt länge, det. Långt fram i tiden. Andra världskriget? Var det inte många som redan hade gift sig med icke svenskar?

Gladys: Jaha.

L: Kunde De gå till kyrkan och förstå det? Det var väl svårt för en del?

Gladys: Jaha. No. Det var inte många amerikanare, då. No.

L: Det var inte det.

Gladys: Det var efter World war two att det var mer - mer amerikanare och tyskar - i Vår 'körka.

L: De som flyttade hit upp. Er make sa ju att det var 50 familjer, ungefär, ifrån new Sweden; och Travis County, ute vid Austin. De var övervägande delen lutheraner. Men det fanns en del metodister?

Gladys: Metodister, ja.

L: Och De förblev lutheraner också, efter ett tag.

Gladys: Det var 'nöra familjer: som Månsons och Hedbergs och 'döm som 'köm, You know. Mesta dem came from Georgetown, didn't they, John?

L: Jaha. Ja på tal om Georgetown. Det var väl en väldig predikant, han Texas-Jonson, Gustav Johnson. Känner Ni igen det namnet?

Gladys: No. I don't remember.

L: Han var i Fria Missionskyrkan.

Gladys: Å! 'Di har inga lutherska kyrka i Georgetown, they never had, You know.

L: Nej. Ja det bor väl många tyskar här också?

Gladys: I don't know. Men där nere i New Sweden, och där. 'Di hade 'frikörka där, ja.

L: Där! Guss Johnson - Han var ju En

Gladys: Å! Jag vet! Mama, 'di brukar tala om 'hönöm.

L: Jaha. Han höll väckelsekampanjer, och tältmöten och sånt ja.

Gladys: We made drallings, You know. And; I remember. I used to love to drall. And I made a Valentine, and Teacher asked me. I got the first prize. "Who do You want to give it to"?
Corse: John was big then, so I gave it to him!

L: Jaha! Ja. Han var ju i högre klasser i skolan. Ja.

Gladys: Oh Yes. You should have saved that!

L: Han kanske har glömt av det. Ja. Jaså det förekom på Den tiden också?

Gladys: Pardon!

L: Det förekom på Den tiden också, med Valentine? Det har varit en gammal sed, som har praktiserats, som man säger.

Gladys: Har 'di det i Sverige med? Valentine?

L: Nej. Vi har ju inte det, nej.

John: Det är väl amerikanskt, Valentine.

Gladys: Ni har inte Thanks giving där, heller.

L: ja alltså kyrkoåret har ju tacksägelsedag. Men inte alls på samma sätt som här. Här är det ju väldigt stort. Jaha.

Gladys: Den siste Thursday, of November.

L: I november. Ja. Ja det är väl då familjerna kommer tillsammans, de som bor långt ifrån. Så: då ville Er mor gå till New Sweden, kanske. De talade aldrig om att åka till Sverige, och bosätta sig.

Gladys: No.

L: Det hade de aldrig någon tanke på. Det var för långt borta. Och: Deras föräldrar. De kom aldrig hit upp och ville bosätta sig i Eriksdal? Alltså Er mors föräldrar, nu.

Gladys: No Stenholms?

L: Ja Stenholms.

Gladys: No 'di dog där nere i New Sweden.

L: Jaha.

Gladys: But my fathers föräldrar. 'Di 'köm hit, och var i tre år. Men 'di gick tillbaka igen. 'Di dog i Sverige.

L: Jaså, i Sverige!

Gladys: 'Di 'köm hit, och 'di köpte dem ett hus i Austin; men 'di Var inte satisfied to go here.

L: Hur gamla var de när de kom över?

Gladys: Oh, I can't remember. But: to me, they let awfully old, You know, then. Course: we were just kids, goeing to school.

L: Och De hade inga barn i Sverige?

Gladys: Vad de hade en onkel som levde med dem. Han var major, där i staden. Men han gick med dem tillbaka. Men tyckte inte om 'et där igen, så han 'köm hit och dog här i Austin.

L: Vad hette han?

Gladys: Oskar gylling. Jag tror det var.

L: Oskar Gylling. Jaha. Jaså Han hade ett annat namn än Nykvist.

Gladys: Jag sade det. 'Di två brödra, dem som gick till South America, de var Gylling. En dads brother, in New Sweden, hes name was David Nykvist.

L: Jaha. Var han pensionerad då från sin armétjänst i Sverige. Er morbror .. Eller farbror?

Gladys: Åh; Oskar? Han var knekt, like they called him. I don't know what that is. But: han var en knekt i Kungens

L: Var någonstans? I Jönköping, eller .. Eksjö, kanske. Och föräldrarna, de åkte tillbaka till Sverige.

Gladys: 'Di 'köm hit 19 23 och gick tillbaka 19 25.

L: Skaffade de sig också ett arbete här, Er far?

Gladys: No. 'Di just levde här.

L: Bara bodde här. Jaha. Det blev väl lite för stor omväxling med språk och så. Det var inte gott att tala engelska med en gång.

Gladys: Men 'di hade alla sina barn här, och så. Men 'di - I don't know - 'di tyckte till gå tillbaka till Sverige. Så 'di dog där.

L: Hade Era föräldrar någon svensk tidning när de bodde här uppe?

Gladys: Min far; han hade Chicago-tribunen, i många år.

L: Jaha. Den kom varje vecka. Och så Texasposten.

Gladys: Texasposten.

L: Den, också, ja.

Gladys: Och Kvinnan & Hemmet. Mor hade den. But; den 'köm inte på Swedish paper.

L: Den kom på (?), Iowa.

Gladys: Oh, it did! But, jag minns, jag brukar läsa stories. I used to love to read, You know.

L: Jaha.

Gladys: And course, än. Jag kan läsa svenske i Texasposten. Och jag kan - but I don't really know what some words means, like I used to.

L: Jaså. Ni har fortfarande Texasposten!

Gladys: Ja. Vi får den.

L: I alla år. Jaha. Är det många som har den? Eller prenumererar på den?

Gladys: No. Det är ingen här 'öppe som har den, tror jag. Men 'di har den i Austin, har många.

L: Jaha. Så de kan följa med då, vad han skriver? Och där står mycket nyheter ifrån Austin-området, också?

Gladys: Jaa. Ja, New Sweden och Lund och alla dem.

John: De är alla på engelska då. Det är nyheter om Sverige som är på svenska.

Gladys: Jaa.

Transkriberat från kassettband 2011-05-03 /O-KS